

N. PÁL JÓZSEF 2021.03.17 00:02 Frissítve: 2021.03.17 00:02

Petőfi az

MHK-ban – N. Pál József publicisztikája

Az Elnöki Tanács 1951. évi 2. számú, törvényerejű rendelete január 13-án született, így sportunk szovjet mintára alakításának 1948 elejétől folyórsult folyamata teljessé vált lényegében. A Minisztertanács mellett működő csúcsszerv, az Országos Testnevelési és Sportbizottság (OTSB) a legfőbb gazda lett, igaz, formailag csupán. Mert ahogy a minisztertanácsot – a miniszterelnököt is! – a párt dirigálta, úgy a sportot, a Magyar Dolgozók Pártja (MDP) Központi Vezetőségének titkársága vette kézhez Farkas Mihállyal az élén (ő honvédelmi miniszterként a minisztertanácsnak is tagja volt természetesen), aki meg a Moszkvából nyakunkra küldött trojka (Rákosi Máttyás, Gerő Ernő, Farkas) vezére, a sportot amúgy nem sokra tartó Rákosi nélkül – lényeges kérdésben – nem dönthetett. Szóval, a párt határozott mindenről ezután, nemcsak valóságosan, hanem immár törvényesen is. A Népsport például február elsejétől – fejlécében is tudatva az olvasóval – az OTSB lapja lett.

Kedvelem a régi újságokat, szakmai ártalomként talán. Írásra szólító egyéb ötlet híján a lap hetven évvel korábbi számait néztem át, tán nem is véletlenül. Tanulságos olvasmány, de a kor egyéb történéseit is számba véve csupán, hisz az itteni szövegek a röhejesség és a borzalom – nem is széles! – érzelmi dimenziójában járhatnak a ma emberének valószínűleg, ha hajlandó még elolvasni e sorokat egyáltalán. Nézzük meg az 1951. március 15-én megjelent Népsportot tehát – négy oldal csak –, a körülményekre is pillantva persze.

Tudni kell: egy március 10-i minisztertanácsi határozat értelmében 15-e fekete betűs ünneppé, munkanappá lett. A gyerekek apró műsort szerkeszthettek az iskolákban – mondjuk, nagyszünetben előadva –, a felnőttek dolgozni jártak, épült tehát a szocializmus azon a napon is rendületlenül. Hiába, nem szerették a hatalmasok, ha az alig vagy a nehezen ellenőrizhető utcán vannak a népek, s az újságok is fekete fejléccel jelentek meg természetesen.

A labdarúgó Nemzeti Bajnokság – szovjet mintára – tavaszi-őszi menetrendre váltott, a már csaknem esztendeje ÉDOSZ-t (korábban FTC) Budapesti Kinizsire, a Textilest (volt MTK) meg Budapesti Bástyára nevezték át, fehér-pirosba, illetve piros-fehérbe öltöztetetten immár, s mintha az 1949. április 4-én startolt Munkára, Harcra Kész (MHK) országos mozgalom lett volna a legfontosabb mindenkinek. A sportlap szinte valamennyi száma szóba hozta.

S dübörgött az első ötéves terv is, éve már, s jónak látták Moszkvában a számokon módosítani.

Sztálin január 8-ra a béketábor valamennyi országának vezetőjét a szovjet fővárosba rendelte nagy titokban (Boleslaw Bierut kivételével, hiszen Lengyelország képviselőjében az ottani nemzetvédelmi miniszter – az egyébként szovjet marsall és állampolgár –, Konsztantijj Rokossovskij is megfelelt), s kemény parancsot adott mindenkinek.

Mivel a NATO hatalmas fegyverkezésbe kezdett, s 1953 végére újabb világháborúra volt kész a szovjet titkosszolgák jelentése szerint, a „testvéri” országok nehéziparának, hadseregeinek fejlesztése elkerülhetetlen lett, meg ami ehhez tartozik. A cselekedetekben és a rohammenetre srófolt propagandamunkában is. Ez utóbbi a sportot is vastagon érintette persze!

Miközben az MDP 1951. február 25. és március 2. között üléselő II. kongresszusa alaposan fölemelte az ötéves tervet a moszkvai reglama szerint, s az „osztályharc éleződését” meg a „kommunista vasfegyelem” elvárását is súllyal emlegette, mindenki, aki szóhoz jutott (és akit szóra kértek), engedelmesen és lelkesen beszélt a „béke védelmében”. Fogadkozások, felajánlások, (jóra való klasszisok által is jegyzet”) levelek születtek garmadával, hullt az átok az Egyesült Államokra, az NSZK-ra, Japánra, meg Tito Jugoszláviájára is, a „világ leghaladottabb országa”, a sportban is élen járó és számunkra (is) például szolgáló Szovjetunió pedig minden lapszámban megdicsőült.

E sodorban a sport – az él- és a tömegsport – a békeharc terepe lett visszavonhatatlanul. Hisz' nemcsak rengeteg vas és acél, hanem sok-sok edzett ember, katona is kellett a hazának a terv szerint. A minden gyárra, üzemre, iskolára, településre parancsolt MHK-mozgalmat valóságos hisztéria vette körül, elég, ha az ebben az évben forgatott, az épülő Népstadion félkész (?) karéjaival is büszkélkedő Civil a pályán című – egyszerre bájos, bárgyú és tragikomikus – filmet nézzük meg csupán, Szusza Ferencel és Henni Gézával többek között.

A „sportolóink is a békét védik” kezdetű gondolat uralkodott a hírek s a cikkek nagy részében is, s hogy mindent lefedjen e téma, 1951 márciusát – a (Kelet-) Berlinben üléselőt Béke Világtanács február 27-i fölhívásától aligha függetlenül – a Magyar-Szovjet Baráti Társaság Hónapjává nevezték ki gyorsan. A nagyszabású esemény a szovjet sport fölényét, az ő tanítói odaadásukat, s a mi hálánkat, tanulási ösztöneinket egyszerre hivatott bizonyítani (miközben vívni, vízipólozni mi tanítottuk őket, ez ma már tudható).

Hogy látványos neve is legyen a gyerekek, hozzánk a szovjet – tagadhatatlanul bivalyerős, egy év múlva Helsinkiben (szabad- és kötöttfogásban) hat aranyat nyerő – birkózóválogatott jött vendégségbe, s a Népsport említett „ünnepi” száma hatalmas reverenciával – vezércikkkel,

beszámolókkal az első oldalon – köszöntötte a csapatot, a várható vereséget, a letörhetetlen tanuló szándékainkat beharangozva, s a történelmi előzményeket is hosszan taglalva persze. Emígy például: „A magyar sportolók szívük minden melegével üdvözlük szovjet sportbarátainkat, akik a világ leghaladottabb országa képviselőjeként jönnek el hozzánk. (...) Hat éve szabadította fel hazánkat a Szovjet Hős Hadsereg, s ezt a hat évet a magyar nép jól használta fel arra, hogy a Szovjetunióra támaszkodva méltó legyen a szovjet hősök értünk hozott áldozatához. (...) A magyar sport is hasznosíthatja ezeket a tapasztalatokat (a Nagy Októberi Szocialista Forradalom utáni tapasztalatokról van szó – N. P. J.), rájuk támaszkodik szervezetében, és rájuk támaszkodik az élenjáró sporttudományok és módszerek alkalmazásában.” És így tovább! A lap harmadik (!) oldalán megjelent „A márciusi ifjak nyomában” című írás a történelmi kupakot is rátette erre menten, Petőfit, Táncsicsot (aki csaknem ötvenévesen a börtönben majd' megvakult, nem lehetett nagyon ifjú és „sportos” tehát) és Vasvári Pált emlegetve. „Ha a magyar fiatalok követni akarják a márciusi ifjak dicső hagyományait, akkor ilyen hazafiakká kell válniuk (...), hogy elszántan, áldozatkészen harcoljanak a béke s ezen keresztül a magyar szabadság és függetlenség megvédéséért. (...) Mint megannyi öntudatos, becsületes magyar fiatal, a magyar sportolók is azért harcolnak, hogy megvédjék a békét. (...) Joga van minden magyar dolgozónak sportolni, s egyben hazafias kötelessége is, hogy testileg is felkészítse magát a termelőmunkára, vagy ha kell, akkor a béke megvédésére. (...) Az MHK-próbákra való felkészülés (...) is szerves része ennek a harcnak, amelyet szabadsága megvédéséért, a szocializmus felépítéséért, a béke megtartásáért folytat a magyar nép.”

Helyben vagyunk: az ifjak, mint a párt, meg az MHK korai elődei, telve tanulási vágygal, akiket a nemzetközi reakció akkor leverte még ugyan, ám utódaikon a pokol kapui sem vehetnek erőt. Szó, mi szó: a szovjet birkózóválogatott a magyart, mint jég a határt – 7:1-re és 8:0-ra – verte el, mi ájultan csodáltuk, magasztaltuk őket, s hallgattuk csillogó szemmel átadott „tapasztalataikat”, Hogy nagyon jók vagyunk mi, magyarok is persze, ám ők a gyorsaságot, ügyességet és sokoldalúságot az MHK szovjet megfelelője (GTO) gyakorlatainak köszönhetően sajátították el természetesen. Erősen fogadtuk: mi is így cselekszünk ezután!

Igaz, a zsír- és szappan- (február 28.), a kenyér- (április 15.) és a húsjegyet (április 16.) bevezették közben, a „párt ökle” rendíthetetlenül dolgozott, az április 15-ére beharangozott magyar–osztrák futballmeccs elmaradt itthon és Bécsben is, Szűcs Sándort, a Dózsa kétségbeesetten menekülni akaró középhátvédjét meg törbe csalták, perbe fogták, és teljes titokban kivégezték június 4-én!

[A Nemzeti Sport munkatársainak további véleménycikkeit itt olvashatja!](#)